

Zadeva C-691/21**Povzetek predloga za sprejetje predhodne odločbe v skladu s členom 98(1)
Poslovnika Sodišča****Datum vložitve:**

18. november 2021

Predložitveno sodišče:

Cour de cassation (Francija)

Datum predložitvene odločbe:

10. november 2021

Pritožnici v postopku s kasacijsko pritožbo:

Cafpi SA

Aviva assurances SA

Nasprotna stranka v postopku s kasacijsko pritožbo:

Enedis SA

1. Predmet spora in podatki o njem

- 1 V podružnici družbe Cafpi so se 28. julija 2010 pokvarile električne naprave zaradi električnega udara, ki naj bi ga povzročila prekinitev nevtralnega vodnika v distribucijskem omrežju električne energije.
- 2 Družba Cafpi in njena zavarovalnica, družba Aviva Assurances, uveljavljata odgovornost družbe Enedis, ki je operater distribucijskega omrežja električne energije, in sta zato od nje zahtevali odškodnino za nastalo škodo.
- 3 Družba Enedis trdi, da se uporabljajo le pravila o odgovornosti za proizvode z napako (členi od 1245 do 1245-17 code civil (civilni zakonik)), med katerimi je triletni zastaralni rok (člen 1245-16 civilnega zakonika), ki ga je uveljavljala zoper njuno odškodninsko tožbo.
- 4 Sodišče je s sodbo z dne 6. julija 2018 zavrnilo uporabo člena 1245 in naslednjih civilnega zakonika, vendar je zahtevke zaradi neutemeljenosti zavrnilo.

- 5 Cour d'appel de Versailles (višje sodišče v Versaillesu, Francija) je s sodbo z dne 6. februarja 2020 sodbo razveljavilo. Najprej je opozorilo, da je v ureditvi odgovornosti za proizvode z napako odgovorni proizvajalec zlasti proizvajalec dokončanega proizvoda. Po njegovem mnenju je dokončan proizvod proizvod, ki je pripravljen za distribucijo. V obravnavanem primeru, električna energija, ki jo med drugim proizvede družba Électricité de France, ni dokončan proizvod, ker ima visoko napetost in torej ni primerna za porabo. Družba Enedis to energijo pretvori, da jo lahko distribuira končnemu odjemalcu. Cour d'appel (višje sodišče) je na podlagi tega sklepalo, da je družba Enedis proizvajalec dokončanega proizvoda, namenjenega za distribucijo odjemalcu, tako da ima status proizvajalca. Zato je presodilo, da se ureditev odgovornosti za proizvode z napako uporablja in da je tožba družb Cafpi in Aviva nedopustna zaradi zastaranja.
- 6 Družbi Cafpi in Aviva sta zoper to sodbo vložili kasacijsko pritožbo. Trdita, da je cour d'appel (višje sodišče) s tem, da je družbo Enedis štelo za proizvajalca, kršilo člena 1245-2 in 1245-5 civilnega zakonika, s katerima je prenesena Direktiva 85/374/EGS o odgovornosti za proizvode z napako.

2. Zadevne določbe

Direktiva Sveta 85/374/EGS z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako, kakor je bila spremenjena z Direktivo 1999/34/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. maja 1999

- 7 Člen 1 določa:
- „Proizvajalec je odgovoren za škodo, ki jo povzroči napaka na njegovem proizvodu“.
- 8 Člen 2 določa:
- „V tej direktivi ‚proizvod‘ pomeni vse premičnine, četudi so del druge premičnine ali nepremičnine. ‚Proizvod‘ vključuje električno energijo.“
- 9 Člen 3 se v upoštevnem delu glasi:
- „1. ‚Proizvajalec‘ pomeni proizvajalca dokončanih proizvodov [...].“

Francoski Code civil (civilni zakonik)

- 10 Členi od 1245-1 do 1245-17 civilnega zakonika vsebujejo določbe, s katerimi je prenesena Direktiva 85/374/EGS.

3. Stališča strank

1. *Družbi Cafpi in Aviva*

- 11 Družbi Cafpi in Aviva trdita, da je družba Enedis distributer energije in ne njen proizvajalec. Navajata, da družba Enedis upravlja in vzdržuje distribucijsko omrežje električne energije in je odgovorna le za distribucijo električne energije različnih proizvajalcev, zlasti družbe Électricité de France. Družbi trdita, da je bilo ločevanje proizvodnih in distribucijskih dejavnosti uvedeno z Direktivo 96/92/ES z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in nato z Direktivo 2003/54/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES.
- 12 Družba Enedis je kot operater električnega omrežja odgovorna za prenos in distribucijo električne energije od proizvajalca električne energije in zgolj zaradi posega v napetost prenesene električne energije ne postane proizvajalec novega dokončnega proizvoda, tj. distribuirane električne energije, ki bi se razlikoval od električne energije, ki ji je tako dobavljena.
- 13 Družbi Cafpi in Aviva poudarjata, da je električna energija, ko je enkrat proizvedena, dejansko uporabna, ne glede na njeno napetost, če je sistem, ki jo prejema, prilagojen, da vzdrži takšno napetost. Trdita, da poseg operaterja električnega omrežja v nivo napetosti prenesene električne energije ne more zadostovati za to, da ta postane proizvajalec novega ločenega proizvoda, saj lahko vsak odjemalec uporablja transformatorje za delovanje nizkonapetostnih naprav.

2. *Družba Enedis*

- 14 Družba Enedis trdi, da je pri ureditvi odgovornosti za proizvode z napako pojem proizvajalca samostojen pojem, neodvisen od pojma proizvajalca energije v smislu zakonodaje o evropskem trgu z električno energijo.
- 15 Pri ureditvi odgovornosti za proizvode z napako je proizvajalec tisti, ki javnosti proizvod ponudi v stanju, ki je primerno, da ga uporabi ali potroši. Električna energija zelo visoke ali visoke napetosti, proizvedena v elektrarnah, ni primerna za porabo, zato jo operater distribucijskega omrežja pretvori v električno energijo srednje ali nizke napetosti, da postane proizvod, ki ga odjemalci lahko uporabijo ali potrošijo. Iz tega sledi, da je električna energija, ki jo operater distribucijskega omrežja tako pretvori, dokončan proizvod, katerega proizvajalec je.

4. Presoja Cour de cassation (kasacijsko sodišče)

- 16 V pritožbi se postavlja vprašanje, ali je treba operaterja distribucijskega omrežja električne energije, ki spreminja napetost električne energije za distribucijo končnemu odjemalcu, šteti za „proizvajalca“ električne energije v smislu Direktive 85/374/EGS.

- 17 Generalni pravobranilec predlaga razveljavitev sodbe cour d'appel (višje sodišče). Navaja, da je opredelitev družbe Enedis kot proizvajalca v nasprotju s temeljnimi načeli organizacije sektorja električne energije, kot izhaja iz različnih direktiv o notranjem trgu z električno energijo. Dodaja, da bi bilo priznanje, da ima družba Enedis, ki ni proizvajalec električne energije v smislu Code de l'énergie (energetski zakonik) in direktiv o notranjem trgu z električno energijo, ta status v smislu civilnega zakonika in Direktive 85/374/EGS, ki je prenesena s tem zakonikom, nezdržljivo z zahtevo po jasnosti in razumljivosti zakona. Trdi tudi, da analiza cour d'appel (višje sodišče) vodi do razlikovanja med dvema različnima kategorijama električne energije, in sicer električno energijo kot „surovino“, ki jo proizvajajo in prenašajo prenosna omrežja, in električno energijo kot „dokončanim proizvodom“, ki jo distribuira distribucijsko omrežje, medtem ko člen 1245-2 civilnega zakonika, ki določa, da je električna energija proizvod, med njima ne razlikuje. Nazadnje poudarja, da je ta analiza v nasprotju s stvarnostjo pogodbenih in ekonomskih odnosov med različnimi udeleženci v sektorju, ker operater distribucijskega omrežja električne energije ne more proizvajati iz surovine, ki je ni kupil, in ker nato te električne energije ne prodaja, saj jo odjemalec kupi od dobavitelja.
- 18 Francoska prvostopenjska sodišča, ki so obravnavala tožbe za ugotovitev odgovornosti zoper družbo Enedis zaradi električnih udarov, so sprejela različne rešitve glede veljavne ureditve odgovornosti.
- 19 Sodišča v drugih državah članicah Unije so odločila v prid opredelitve kot proizvajalca. Bundesgerichtshof (zvezno vrhovno sodišče, Nemčija) je tako razsodilo, da je treba operaterja distribucijskega omrežja električne energije šteti za proizvajalca, če znatno spremeni proizvod električne energije tako, da pretvori njeno napetost za uporabo pri končnem odjemalcu (sodba z dne 25. februarja 2014, VI-ZR 144/13, točke od 12 do 17).
- 20 Vendar takšna razlaga ni samoumevna in ni gotovo, da jo bodo sprejela vsa sodišča Evropske unije. Ta opredelitev operaterja distribucijskega omrežja električne energije kot proizvajalca bi namreč lahko bila nezdržljiva z direktivami o evropskem trgu z električno energijo, zlasti Direktivo 96/92/ES z dne 19. decembra 1996 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo, Direktivo 2003/54/ES z dne 26. junija 2003 o skupnih pravilih za notranji trg z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 96/92/ES ter Direktivo 2009/72/ES z dne 13. julija 2009 o skupnih pravilih notranjega trga z električno energijo in o razveljavitvi Direktive 2003/54/ES. Te direktive namreč določajo neodvisnost operaterjev prenosnega in distribucijskega omrežja od dejavnosti proizvodnje ali dobave električne energije, ki so odprte za konkurenco. Na podlagi te zakonodaje je bila v Franciji z loi n° 2004-803 du 9 août 2004 (zakon št. 2004-803 z dne 9. avgusta 2004) naložena delitev skupine Electricité de France in ustanovitev nove družbe za upravljanje javnega distribucijskega omrežja, tj. družbe ERDF (Électricité Réseau Distribution France), ki je postala družba Enedis in je bila ustanovljena 1. januarja 2008.

- 21 Postavlja se torej vprašanje, ali je mogoče operaterja distribucijskega omrežja električne energije šteti za „proizvajalca“ v smislu člena 3 Direktive 85/374/EGS, če za distribucijo električne energije, ki jo dobavlja proizvajalec, končnemu odjemalcu posega v njeno napetost,. S tem vprašanjem se želi ugotoviti, ali je treba pojem „proizvajalec“ električne energije v smislu člena 3 te direktive razumeti neodvisno od pojma proizvajalec in dobavitelj električne energije v smislu direktiv o notranjem trgu z električno energijo.
- 22 Zato je treba predložiti vprašanje Sodišču Evropske unije.

5. Vprašanje za predhodno odločanje

- 23 Cour de cassation (kasacijsko sodišče) zato postavlja to vprašanje:

„Ali je treba člena 2 in 3(1) Direktive Sveta 85/374/EGS z dne 25. julija 1985 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi z odgovornostjo za proizvode z napako razlagati tako, da je operaterja distribucijskega omrežja električne energije mogoče šteti za „proizvajalca“, če za distribucijo električne energije dobavitelja končnemu odjemalcu spremeni nivo njene napetosti?“

DELOVNI DOKUMENT